

Maskuliniserende HORMONBEHANDLING

Mål for oppstartsfase:

Testosteron 14 - 28 nmol/L.

(Verdier 10-30 nmol/L kan aksepteres)

Tips! Obs fritt testosteron!

Formel for fritt testosteron: (testosteron x 10) / SHBG.

Verdier som tilsvarer mål for oppstart: 4.5-14.

Verdier som tilsvarer akseptable verdier: 3.3-15.

Maskulint vindu SHBG: 8 - 60 nmol/L

Feminint vindu SHBG: 23-100 nmol/L.

SHBG virker feminiserende ved å hindre binding av tesosteron til målreseptorer.

Mål for vedlikeholdsfase:

Klinisk vurdering hvert annet år, ref klientens opplevelse av effekt/forventninger/mål.

Rammer:

1) Testosteron < 30 nmol/L.

2) Hb < 18. Hct < 54%.

3) Maksimum doser:

Tostran gel 6 pump daglig ELLER Nebido injeksjon 4 ml.

Blodprøver:

Hver konsultasjon:

Testosteron, østradiol, SHBG, prolaktin, LH, FSH, Hb, Ery, hct, ferr, B12, ALAT, g-GT, ALP, kreatinin.

Årlig:

HbA1c, kol, HDL, LDL, triglyls, vit D, Ca.

Ved bruk av Tostran gel:

Blodprøve tas 12 og 36 timer etter påføring av dagsdose.

Hb (↑)	13.5	17
Erytrocytter (↑)	4.25	5.7
Hematokrit (↑)	40%	50%
Ferritin (↑)	20	300

Andre forhold å være oppmerksom på:

Kardiovaskulær helse og diabetes:

Årlig screening: Vekt og blodtrykk. HbA1c og lipider i blodprøve. EKG for pasienter over 40 år.

Obs! Tegn og risikofaktorer for sykdom som kan skyldes trombosedannelse. Lav terskel for igangsetting av forebyggende tiltak.

Polycytemi/erythrocytose:

Hormonbruk opphører inntil verdier under Hb 18, Ery 5.7, Hct 54% måles. Reoppstart med lavere dose. Overgang fra injeksjon til gel (mindre stimulerende) kan vurderes. Andre årsaksfaktorer utredes og behandles om mulig, f eks hypoksi og søvnapne. Røyking og blodgivning kan også bidra. Antitrombotisk profylakse og henvisning til hematolog for vurdering av årelating kan vurderes. Ved samtidig lav testosteron (< 14 nmol/L), konf. eller henvis hematolog, utelukke polycytemia vera.

Trombose/hyperkoagulabilitet: Følg Ery og Hct nøye. Overgang fra injeksjoner til gel. Konf. med hematolog.

Vaginalblødninger etter tidligere opphørt mens, uten samtidig fall i testo-nivå. Henvis gynekolog for å utelukke neoplasi.

Screening brystkreft: Etter gjeldende nasjonalt screeningprogram for de som ikke har rekonstruert bryst.

Screening livmorhalskreft. Etter gjeldende nasjonalt screeningprogram for de som har cervix.

Forebygging og utredning av osteoporose:

Bentetthet måles hos de som slutter med testosteron, hvis de samtidig har fjernet eggstokker. Ellers første bentetthetsmåling ved 50 års alder.

Helsestasjon for kjønn og seksualitet - HKS